Jarmo Nurmela,
Kehittämispäällikkö
Etelä-Pohjanmaan TE-toimisto
10.1.2023

Etelä-Pohjanmaan TE-toimiston lausunto aktiivisen työvoimapolitiikan kustannusvaikutuksista

Tarkastusvaliokunta pyytää kannanottoa seuraaviin kysymyksiin:

Millä perusteella teette päätökset eri asiakasryhmille ja asiakkaille hankittavista ja tarjottavista palveluista?

Teemme jatkuvaa analyysiä työnhakijoidemme tilanteista sekä heidän ”laadustaan”, laadulla tarkoitetaan tässä yhteydessä osaamista, työnhakuvalmiuksia sekä arviota työkyvystä. Toimistomme alueella on selkeästi erilaisia työmarkkina-alueita, joiden välisiä eroja kartoitamme jatkuvasti paitsi työnantajien työvoimatarpeiden näkökulmista nyt ja tulevaisuudessa, myös henkilöasiakkaiden rakenteen kehittymisen näkökulmasta. Toimistollamme on ehkä muista TE-toimistoista poikkeava työntekijäryhmä, yritysneuvojat. He kiertävät aktiivisesti yrityksissä kartoittaen niiden tilanteita sekä suunnitelmia, samalla markkinoiden TEM-palvelukokonaisuutta yrityksille. Näiden kahden pääasiakasryhmän tietojen perusteella päivitämme jatkuvasti tilannekuvaamme alueemme työmarkkinoiden toiminnasta. Tilannekuvan ja ennakointitiedon avulla analysoimme tulevia tarpeita niin henkilö- kuin työnantaja-asiakkaiden palveluissa ja niiden kehittämisessä. Tämän analyysin perusteella esitämme ELY-keskukselle jatkuvassa vuoropuhelussa, miten asiakkaiden yksilöllisiäkin palvelutarpeita pystyttäisiin täyttämään.

Vastaavatko tarjottavat palvelut mielestänne asiakkaiden tarpeisiin?

Palvelut vastaavat pääosin tarpeisiin, mutta kaikkien henkilöasiakkaiden yksilöllisten tarpeisiin ei pystytä millään vastaamaan, vaikka palvelut ovat jo nytkin monimuotoiset. Tämä myös osittain haastaa palveluihin ohjaamista, TE-asiantuntijan tulee hallita laajasti moninainen palvelutarjonta. Palvelutarjonnassa voisi olla enemmän sateenvarjotyyppisiä hankintoja, jotka mahdollistaisivat vieläkin yksilöllisemmän palvelun hankitun palvelun sisällä. Palveluiden kehittämisessä ja tulevissa hankinnoissa pyritään huomioimaan asiakkaiden yksilöllisten tarpeiden muutos- ja räätälöintimahdollisuudet niin pitkälle, kuin ne järkevillä kustannuksilla, lainsäädännön puitteissa sekä hankintateknisesti mahdollisia ovat.

Miten alueellanne seurataan kustannusten ja kustannusvaikuttavuuden kehitystä eri palveluissa?

ELY-keskus hoitaa varsinaisen kustannusseurannan, mutta me TE-toimistolla seurataan eri palveluiden vaikuttavuutta, varsinkin sellaisten, joita uudenlaisena lanseerataan jonkin pienemmän alueen avulla. Jos valmennus tai koulutus on vaikuttava hakijoiden työllistymiseen niin sitä on mielekästä myös toisilla työmarkkina-alueilla toteuttaa.

Mitä ongelmia seurannassa olette havainneet liittyen saatavilla olevaan kustannustietoon?

Kuten todettua ELY-keskus seuraa kustannuksia, mutta suunnittelu- ja koulutusten ohjaus prosessien kustannuksia olisi hyvä saada näkyvämmiksi. VOS-koulutusten suunnittelu- ja toteutusprosessi vie paljon työaikaa myös koulutuksenjärjestäjiltä, joka jää nykyisten seurantojen ulkopuolelle, koska ei ole TEM-kustannus.

Olisi myös toivottavaa, että palveluiden vaikuttavuus (kustannukset vs. työllistymisvaikutukset) huomioitaisiin entistä paremmin hankintojen sekä palvelun järjestämistiheyden suunnittelussa. Toisinaan vanhasta luopumiseen on iso kynnys matalan vaikuttavuuden palveluissakin, joka aiheuttaa palveluiden määrän lisääntymistä suhteessa ohjattavaan asiakasmäärään. Tämä haastaa ohjauksen näkökulmasta palveluiden täyttämistä.

Miten tietojen sisältöä tulisi näkemyksenne mukaan kehittää seurannan parantamiseksi?

Jos kustannusseurantaa haluaisi kehittää sitä tulisi olla saatavana palvelukohtaisena, mutta tämän katson TE-asiantuntijan työssä liian haastavaksi seurattavaksi. TE-asiantuntijan työaikaa on asiakastyössä jo nytkin vaikea kohdistaa, vaikka suoritteita seurataan karkeammalla tasolla. Paljon palveluiden ohjaukseen käytettävää työaikaa jää pimentoon, kun asiakkaiden motivointia tehdään usein pitkäaikaisesti ja joskus johtamatta konkreettiseen palvelussa aloittamiseen. Tämän seurannan tarkennus olisi kuitenkin pois käytettävissä olevasta asiakastyön resurssista, joka nykyisen palvelumallin mukaisessa toiminnassa on jo nyt niukka.

Mitä hallinnollisten kustannusten sisällyttäminen osallistumiskustannuksiin edellyttäisi teidän näkökulmastanne?

Hallinnollisten kustannuksien sisällyttäminen vaatisi vielä tarkempaa työajan seuraamista ja kohdentamista. Rajallisten resurssien takia kyllä kannattaa miettiä miten tarkasti mitäkin asiaa seurataan. Riskinä on tarkassa seurannassa, että se vie huomion pois itse pääasiasta ja tekeminen kohdistuu seurantaan jättäen seurattavan asian vähemmälle huomiolle.